

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 4-ЛЕ (12) № 2014 ИЙСАПРЕЛЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший архиепископ Иоаннын благословитымыже почеш

Йошкар-Олан да Марий Элын архиепископшо Иоаннын Кугече саламлымашыже

Христос ылыж кынелын!

Руш Православный Черкын, Марий Эл епархийын ўшанле шочшыжовлак! Угычын-угычын чыла калык волгыдо Кугече пайремым вашлиеш. Таче чылажат куанымаш дене темын: кава, мланде, мланде йымал. Колымашын пытымыжым, тамыкын шаланымыжым, вес илышын пытыдыме тўналтышыжым пайремлена (кугече канон).

Ылыж кынелше Христос Шке мемнан чоннам каласен мошташ лийдыме куан да тыныслык дене тема.

Кугече пайрем йўд деч вара чыла сырымаш, ужмышудымаш, ѳпкелымаш мондалтеш. Чон пуйто у илышым налеш, пенгыдемше шўм пушкыдемеш да мален кийыше совесть кугече чан йўк дене помыжалтеш. Тиде кечын чонышто пеш волгыдо да куштылго лиеш, уло кумылын илыме, ўшаныме шуэш, чылам йўратыме, чыла верч кумалме шуэш.

Кугече кече – Христосын ылыж кынелме кечыже – пайрем-шамычын пайремже, сенымаш куан дечат кугу куан. Святой Кугече мемнан илышыште пеш кугу верым налын шога. Ме Христосын ылыж кынелмышлан куанена – Тудо мемнан ўшаннан чап вуйшўдышыжў.

Айдеме курымаш илышлан пўралтын да чыла пашаже верч Юмо ончылно мутым кучышаш. Мландымбалне айдемым сенымаш да сеналтмаш, куан да ойго, тўрлў тергымаш, уш-акыл поянлык, мастарлык кўкшытыш шумо корно вучат. Тыште эртарыме илыш арам йомын ок керт. Айдеме шукш-влакын кочкышышт да пурак веле огыл. Уке!

Христос ылыж кынелын, мыланнат ылыжмашым пуэн. Тиде кугун ѳрыктарыше паша, чудо дечат кугу чудо. Юмо дене ушнен шогымаште йўратен налме ача, иза-

шольо, ака-шўжар-влак, марий кундемыште илыше чыла ен-влак! Уло шўм дене тендам Христосын ылыж кынелме куанле пайрем дене саламлем! Кугече йўдын суапле волгыдыжо тек эре тендан шўмдам да чондам куан дене волгалтара. Колымаш гыч ылыж кынелше Христос тек тендам келшымаште да йўратымаште пенгыдемда, мемнан Святой Черкылан да шочмо эллан служитлымаште куатым да чоткыдылыкым пуа! Ача Юмо да мемнан Господь Иисус Христос деч тыныслык, чаманымаш да порылык тек тендан дене лиеш. Христос чынак ылыж кынелын!

Йошкар-Ола,
2014 ий.

Архангелын кондымо Поро Увер

**Мланде,
Кугу куаным увертаре!
Кавасе кўкшыт-влак,
Юмын чапшым моктыза!**

Благовещений – мландымбалне илыше калыкклан Утарыше толшаш нерген Поро Уверым кондымо кече. Тошто Сугынын пророкшо Исаия ончылгоч тыге ойлен: «Теве Ёдыр көргыштыжө иландара да Эргом ышта, да Тудым Эммануил манын лўмдат, тидыже «мемнан дене Юмо» манмым ончыкта (Ис.7,14).

Жап толын шумек, Галилейысе Назарет олашке Иосиф обручник дене илыше Мария лўман Ёдыр деке архангел Гавриил колтымо лийын. Суксо Тудын деке пурен да каласен: «Поро пўрымашан, йывырте! Тый денет Господь. Ёдырамаш-влак коклаште Тый благословитлыме улат! Мария, ит лўд. Тый Юмын порылыкшым налынат. Тый нелемат да Эргом ыштет. Тудлан Иисус лўмым пуэт. Тудо пеш кугу лиеш да Кўшнысө Юмын Эрге манын лўмдалтеш» (Лк.1,28-32).

Черке тиде пайрем нерген тыге моктен мура:

«Таче мемнан утаралтмашын тўналтышыже да курымла гыч шолып пашан почылтмыжо...»

Благовещений – шошо тўналтыш, кайык толмо, пўртўс помыжалтме жап. У илыш тўзланымылан чыла чонан куана. Тиде пайрем кечын айдемынат илыш вийже пенгыдемеш, тўрлө ойго, нелылыкым сенен лекташ ўшанже шукемеш. Вет теве-теве капым налше Юмо мемнам, незер ден вийдыме-влакым, утараш толеш. Ожно тиде кечын четлыкысе кайыкым эрыкыш луктын колтат улмаш. Поян ең тарзыжлан ласкалыкым, төра-влак кулыштлан эрыкым, казаматыште улшо-влаклан амнистийым пуэныт. Тиде кече, чынжымак, кугу куан дене темын. Таклан огыл калыкыште ойлат: «Благовещений кечын кайыкат пыжашым ок опто». Но чыла енак тидым умылен налын, аклен ок мошто. Юмын корно дене кайыше ең гына волгыдо куаным шижеш да шке шўмыштыжө шыпак арала.

Черкыш коштшо чыла енат тиде куаным шижше да шке лишылже-влакымат тышке ушыжо.

Иерей Николай Чузаев.

Иерусалимыш Чапландаралт пурымаш

Кугече деч ик арня ончыч черкыште куан пайрем: Господь Иисус Христосын Иерусалим олаш Чапландаралт пуримыжым шарнымаш. Тиде кечым калык Шертне пазар, Кичке пайрем але Мама пайрем манеш. Иисус Христос тидын деч ончыч, шуматкечынже, ныл кече ончыч колышо Лазарьым ылыжтен кыселтен. Лазарь шке кундемаштыже палыме ең лийын, сандене увер ик суткаштак чот шарлен. Тидын верч ең-влак Иисус Христосым пеш кугу куан дене вашлийыныт да чапландареныт. Тудын кайышаш корнышко шке вургемыштым вакшыныт, пальме укшым оптеныт. Сар гыч сенен пўртылшө сарзывуйым але кугыжам гына тыгай кугу чап дене вашлийыт улмаш.

Римын кидйымалныже орланыше израиль калык Утарышым шукертсек вучен. Кул илыш гыч утлен, шке кугыжаныш дене илымым нуно утарымашлан шотленыт. А Господь оселын чомажым кушкыж толын, тидыже айдемын ўнышылыкшым да тыныс кумылжым ончыктен. Тудо вет мландымбалсе властым налаш огыл, а тамыкым да колымашым сенаш толын!

Тунам мо лиймым шарнен,

калык кызыт черкыште пальме укш олмеш шертне укшым, пеледышым, йўлышө сортам кучен шога. Вет пеледше шертне – мемнан кундемаш шошо толмын икымше палыже. Службо годым шертным святитлыме молитвам лудыт, святой вўд дене шыжыктат. Ең-влак тиде укшым мўнгө нангаят, икте-весештым пайрем дене саламлат.

Ожно Шертне пайремым йоча-влак пеш йоратеныт. Тиде кечын модышым, книга, шере кочкышым шуко ужаленыт. Пайрем лўмеш ача-аваштын кумылышт пушкыдырак лийын. Йоча-влак шкештат пайремлан ончылгоч ямдылалтыныт: шертне укшыш сакаш кнага гыч суксым ыштеныт, тудым «шертне херувим» маныныт.

Пайремыш толшо шуко калык дене пырля меат куанен каласена: «Осанна! Господь лўм дене Толшо Израильын Кугыжаже моктымо!» (Ин.12,13).

Святитлыме шертне укшым тўрлө кундемаште тўрлө семын кучылтыт.

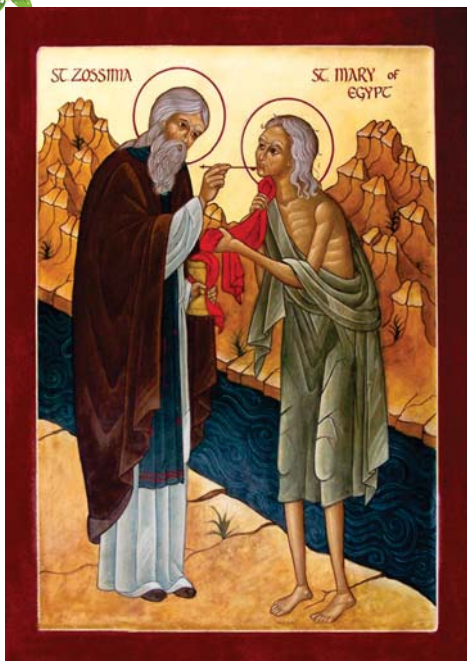
* Кўтўшкө икымше гана лукмо годым вольыкым шертне укш дене ыреслен ужатат, южышт вольык тўкышкат кылден колтат.

* Кенежым тале мардеж але шолеман йўр годым шертне укшым аралтышлан кудывече покшеке луктыт да молитвам лудыт.

* Южо вере колышым тойымо годым колышын кидышкыже святитлыме шертне укшым кучыктат. Христослан ўшанымыж верч ылыж кыселеш гыч Утарышым куанен вашляш тек ямде лиеш!

* Святитлыме шертне укш осал шўлыш деч арала манын, калык ўшана да юмылукушто ий мучко арала.

* Ик ий юмылукушто шогыктымек, шертне укшым йўлалтыман але шудо левашыш (вўтамбаке) пыштыман. Шўк дене пырля луктын кудалтыман огыл.

Кугу пүтын 5-ше арняже Мария Египетская лүмеш лиеш. Кугечылан ямдылалтме годым молан тудын нерген тыге чот шарнат?

Мария V курым кыдалне Египетыште шочын. 12 ийым эртымеке, ача-аважым коден, Александрийыш каен. Тунам тиде ола эн кугу да чапле лийын. Удыр тушто шотдымын да яжарланен илаш тўналын. Илашыже шўртó шўдырымó дене ситарен гынат, капын алгаштарымыжлан көра пеш шуко пөръеным пален да чот веселитлаш, пайремлаш йоратен. Тыгай сулыкан илыш дене 17 ийым илен.

Икана тудо теңыз серыште Иерусалимыш каяш ямдылалтше ен тўшкам ужын. Нуно Господьын Чот жаплыме Ыресшым нёлталме пайремыш вашкеныт. Тынар шуко калык коклаште яжарланаш амал лийшашым пален, Мария корабльыш шинчын, сулыкан пашажым туштат шуен.

Иерусалимыш миен шумек, калык Господьын Шўгарже лүмеш храмыш пурен. Моло-влак дене пырля Мария тушко пураш шонен, но черке омса лондемым вончен кертын огыл: ала-можо тудым эре шенгек шўкен. «Тыште тынар шуко калык, а мый вийдыме ўдырамаш улам, сандене пурен шым керт докан»,

– шонен Мария да угычын пураш тыршен, но нигузе кертын огыл. Ныл гана тыге төчымеке, вийже йоршеш пытен да умылен: святой верыш тудо чот

Көн сулыкшо шуко, о́кынымашыжат кугу

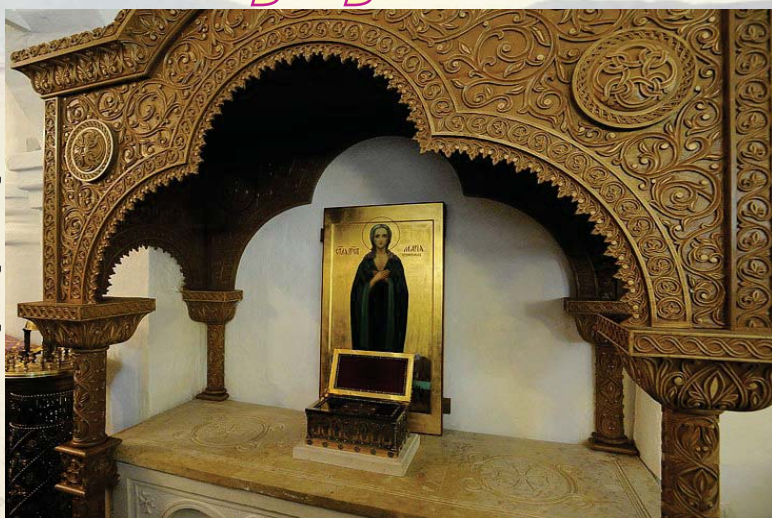
сулыкан улмыжлан көра пурен ок керт! Шке йордымаш илышыжын лавыраже, кугу сулыкшо тудлан тыште почылтын. Юмын Аван иконыжым ужын да шортын-шортын уло кертмын сөрвалаш тўналын: «Тыйын ўмбакет ончалаш мый йордымó улам гынат, мыланем черкыш пураш полшо. Тыйын Эргычын капшым пудален сакыме Ыресым мыят ужнем. Тидым ышташ полшет гын, варажым Тый кушко кўштет, тушко каем!»

Кугу ўшан дене ятыр жап сөрвалымек, Мария храмыш пурен кертын. Тудо Господьын Илышым пуышо Ыресшылан суken кумалын да «Иордан вес велыш кает гын, тушто шкаланет ласкалыкым муат» манмым колын. Храм гыч Мария йоршын вес айдеме лийын лектын.

Иоанн Креститель лүмеш черке Иордан энгер воктене верланен. Мария тушто Пырчешым подылын, вара кум киндым налын да, пуш дене энгерым вончен, ир мландыш илаш каен. Шужымашым, йўмó шумым, йўштым да шокшым чытен, кушкыл вожым кочкын, тушто илен. Тўналтыш 17 ий жапше чот неле лийын, вет тудым ончысо сулыкшо-шамыч алгаштареныт. Аракам йўмыжó, тамлын кочмыжо, яжар мурым мурымыжо шуын. Вургемже роткылген пытен, капше чара кодын. Тудо 47 ий чылт шкет илен.

Кугу пүтó годым монастырь гыч монах-влак ир мландыш каят уламаш. Нигóm ужаш огыл манын, шонго Зосима чот тораш каен да Мариян илыме улак верыш толын лектын. Умыл гае лийше Мария тудын деч шылаш вашкен. Шонгыен тудым шогалаш сөрвален, вара вургемжым пуэн. Мария шке илышыж нерген каласкален, кумалмыж годым пел метрлан южышко нёлталалтын, мутланымыж годым Святой Возымаш гыч ужаш-влакым кучылтын. Зосиман öрын йодмыжлан, тудо манын: «Мый лудынжат ом мошто». Ик ий гыч Кугу пүтын пытартыш арняштыже, Господьын кас кочкышым ышташ шолып погымыжым шарныме кечын, Иордан деке тудлан Святой Пырчешым кондаш йодын. Тунам Мария энгерым ыреслен, вўд ўмбаç ошкыл вончен да Пырчешым подылын. Эше ик ий гыч ончысо верыш мяш каласен, «Тыге Юмо кўштен» манын. Ик ий гыч тушко мийымеке, Зосима тудын колышо капшым муын. Тойышаш лакым кўнчаш тудлан лев полшен.

Мария илымыж годым тудын нерген каласкалалаш кўштен огыл. Ынде Зосима монастырьыш пörтылын да чыла радамлен пуэн. Тудын ойлен кодымыжым VII курымышто Иерусалимын патриархше Софроний возен.

Юмылан йöрышö Мария Египетскаяя мощыжын ик святой ужашыже Москосо Сретенский пөръен монастырьыште аралалтеш

Кугече пайремым вашлийына

Иисус Христосын Ылыж кынелме кече, Кугече пайрем, православный-шамычын эн тўн пайремыштлан шотлалтеш. Кугу Шуматкечынак храмыште але храм воктене куличым, торык гыч ыштыме пасхым, муным святитлат. Кулич – черке йўла почеш ыштыме кочкыш, шкешотан Артос. Кушеч тудо толын да молан тудым Кугече пайремлан лўмын кўэштыт да святитлат?

Черкыште святитлыме кулич православный-влаклан - чын Кинде. Тудо Господь Иисус Христос нерген, ўшаныше-шамычын Пырчешым подылмо гоч Господь Иисус Хрисос дене ушнымышт нерген шарныкта.

Куличым, пасхым, муным святитлыме деч вара черкыште Святой Плащаницым да Евангелийым шупшалман, тыгак сортам шындыман.

Иўдым службо тўналеш, черке йыр крестный ход лиеш. Тидыже святой ўдырамаш-шамычын Юмын колоткаже деке кайымыштым ончыкта. Кугече канон годым священник вургемжым кандаш гана вашталта. Тидын дене Господьын Ылыж кынелмыж деч вара шке тунемшыже-влаклан тўрлө семын коймыжым шарныкта. Вургем вашталтыме радам тыгай: ошо, йошкарге, ужарге, канде, нарынче, шемалге-канде, шўртнью, йошкарге.

Кугече пайрем чылаже 40 кече шуйна. Икымше арняже эн кугу куаным ончыкта. Тунам черкыште службо годым Кугыжаныш Капка ок петырналт. Святой Троице пайрем марте сукалтен огыт кумал.

Кугече арнясе кугарнян Юмын Аван «Илышым пуышо памаш» (Живоносный источник) юмонаже лўмеш пайрем лиеш. Тиде кечын вўдым святитлат.

Ожнысо христиан-шамыч Кугече пайремым поро пашам ыштыме дене палемденыт. Кугыжа казаматысе омсам почаш кўштен да, ожо еным проститлен, эрыкыш колтен. Шуко тыглай енге нужна-влаклан полшен. Кугече годым святитлыме кочкышым йорло-шамычлан пуэденыт, нуным куан пайремыш ушеныт.

Христос ылыж кынелын!

Кугече – тиде идалык мучко вучен илыме, эн-эн мотор, кугу деч кугу пайрем. Тиде поро да сълне пайремлан мландымбалсе калык веле огыл, вольыкат, яныкат, кайыкат куана. Тудым колышо ег-влакын вес тўняште курым-курымеш илыше чоныштат пеш вучат.

Кугече пўтө деч ончыч ял ден селалаште, кугу олалаште Уярня пайрем гармонь йўк дене веселан эрта. Устел тич чесым поген, икте-весе деке унала коштына.

Уярня деч вара пеш Кугу пўтө толеш. Тиде жапыште кажне православный христианин кочмыжо, кутырымыжо, ончалмыже годым, вургемым чиен лекмаште да моло шотыштат пенгыдын шоналтышаш. Ме Кугу Юмын кўштымашыже-шамычым шуктышаш улына. Тыге веле тўрлө языка деч утлен кертына, Кугечым яндар чон дене вашлийына.

Православный христианинын сурт-печыжат ару лийшаш: конга тўныкшат шем шўч деч эрыкталтшаш, тўжвал тўсшат ош лум гай чия дене ошемдалтшаш. Юмона-влакымат мондыман огыл, пурак деч эрыктыман. Чодыра гыч кондымо тамле пушан нулго укш-влак дене пўртым сўрастарыман, а вара муно-влакым тўрлө тўсыш чиялтыман. Чевер тўсан, тамле пушан пушката куличымат ямдылыман.

Родем, пошкудем, кум ден кумам, йолташем-влак! Тыгак шочмо верысе черкыш каяш кўлеш. Уэш тиде ийысе Кугечым вашлияш, «Христос ылыж кынелын!» манмылан пенгыдын вашмутым пуаш, Святая Мария Магдалина семынак «Чынак ылыж кынелын!» манын, кугече муным кидкопаш йывыртен кучен, пелештен колташ.

Варажым кресўдыр ден кресэргылан, кажне вашлийме еглан кугече муным пўлеклаш лиеш. Шкет але тўшкан, эре тиде мурым мурыман:

«Христос колымаш гыч ылыж кынелын, колымыж дене колымашым сенен да шўгарыште улшо-влаклан илышым пуэн!»

Серафима Корнилова.
Провой кундем, Чакмарий села.

Чынак ылыж кынелын!

Кугече муно у ылыш шочкым ончыкта

Христос ылыжме пайрем кечын ме, чевер муным кидыш кучыктен, икте-весым пайрем дене саламлена. Тиде йўла мемнан дека пеш ожно толын. Муно - Кугече пайремын тўн палыже. Тудын чевер тўсшō Исус Христосын шке яндар вўржō дене мландымбалсе чыла калыкын языкшым мушмым ончыкта. Муно гыч у ылыш шочеш. Исус Христосат тўрлō мыскылтышым, индырымым чытен, осал ен-шамычын кидйымаланышт колен, кум кече гыч ылыжын да уэш кынелын.

Преданий почеш, Христос ылыжме нерген уверым апостол-шамыч семынак Мария Магдалина лўман ўдырамашат тўрлō элыште шаркален коштын. Тудын Юмылан ўшанымыже пеш виан лийын. Шуко нелылыкым чытен, тудо Тиберий лўман император дека Римыш миен шуын. «Христос ылыжын» манын, тудо пōлек семын императорлан муным шуялтен. «Ом ўшане, - вашештен тудыжо, - кидыштет улшо ош муно кузе чеверген ок керт, Христосат тыгак ылыж ок керт...» Тыге ойлымо гутлаште Мариян кидыште муно чеверген каен, йошкар тўсым налын...

Тек тиде Кугече пайрем мемнан чоныштынат у шўлышым, у шонымашым да Юмылан пенгыдырак ўшанымашым шочыкта.

**Алевтина Чернова,
«Свечечка» ушем вуйлатыше.
Юлсер кундем, Сотнур.**

Вучымо Кугече пайремат толын шуо. Юмылан ўшаныше-влак Кугечым чот вучат. Тиде пайремлан нуно шке суртыштым веле огыл, чоныштымат язык деч эрыктен ямдылат. Тиде кечылан пўртўсат помыжалтеш. Тевеял воктенысе

энер серыште шертне кичке шийын койын пеледеш. Калыкын йōратыме куэжын лывырге парчаже шуйна. Йырваш тамле пушым шарен, тудын нōргō лышташыже-влак ужар тўсышт дене чоннам куандарат. А чодыра аланыште, ошын-кандын койын, шошымсо первый пеледыш-влак лектыныт, пуйто нунылан шулен кайыше лум шке пытартыш моторлыкшым пōлеклен коден. Теле гоч малыше пўртўсын кажне шошым уэш ылыж тўзланымыже Господь Исус Христосын кум кечыште ылыж кынелмыжым шарныкта. А Кугече пайрем годым ме тидым уло чонна дене шижина.

Таче Олюкна эр помыжалте. Пōртыштō волгыдо, вет кече шуйнен. Олюк пōрткōргым шымлен ончале - нигōат уке. Коваже вольыкым пукша докан. Ачаж ден аваже черке гыч эше пōртылын огытыл. Ёдыр содор кынеле, пайрем лўмеш аважын ямдылен пыштыме у тувырым чийышат, пōрт сомылкам шуктынеже ыле, но пōрт ару, тенгечак эрыктен шындыме. Моло кечын Олю йōратыме коважлан чыла сомылым йшташ полшен. А коваже уныкажлан онай йомак-влакым каласкален, кид пашаланат, Юмын каласымыж почеш илашат туныктен. Олюк коважым чот йōрата, садлан таче тудо чодыра аланыш куржо да коважлан пōлеклаш мотор пеледыш аршашым погыш.

Ёдыр, мōнгеш пōртылшыжла, уремыште кресаважым вашлие да тудлан икмыняр

пеледышым пуыш. Кресаваже Олюклан эр ўжара гай йошкар муным пōлеклыш да кочкаш кўштыш. Тыгай чевер муным ўдыр сўретыште гына ужын. Кузе тыгай йылгыжше йошкар муным шалаташ лиеш? Олюк тудым эше шуко ончен шинчаш,

йолташыже - шамычлан ончыкташ шона. Вет коваже муным эре шоган шўм дене чиялта, садлан муныжо шем-кўрен тўсан лиеш. А тидым йошкар чия дене чиялтыме. Тыге куанен толшыжла, ўдыр черле Колюшым ужо. Рвезым окна ончыл олымбаке луктын шындыныт. Тудын чурийжат ошо, вет теле гоч пōртыштō шинчен.

- Христос ылыж кынелын!
- рвезе Олюклан каласыш.
- Чынак ылыж кынелын!
- вашештыш ўдыр да чевер муныжым тудлан ончыктыш.
- Мый тыгай чевер муным але ужын омыл, - мане рвезе.

Пōлекын куаным

кондымыж нерген Олюк сайын пала, садлан тудо чевер муным черле Колюшлан кучыктыш.

- Тиде тылат, - мане.

Рвезе трук өрō, чурийжат чевергыш, пуйто тудо черлыжат лийын огыл. Чот куанымыж дене нимом пелештен ыш керт. Лач мотор канде шинчаж дене ўдырым ныжылгын ончале. Марий калыкын ойлымыж почеш, шинча - чон воштончыш. Рвезын шинчаончалтышыже ўдырын чонжым куанымаш дене тич темыш. Тиде куаным шўдō чевер муно денат тагастараш ок лий. Ынде Олюкат пала, мо тугае Кугече. Олюкын чонжо мучашдыме куан дене лушка. Тиде чоншижмашым пайлаш, пеледыш аршашым пōлеклаш ўдыр йōратыме коваж дека куржо. Чынжымак, таче ўдырын чоныштыжо Господь Исус Христос ылыжын.

Вера Николаева.

Кугечын куаныже

Апостол-влак дене төр улшо Мария Магдалина Сирийын курыкан Магдала кундемаштыже шочын, сандене шкенжымат тыге лүмденит. У Сугынышто ончыктым кок ўдырамашым: Мария Магдалина ден фарисей Симонын пörтыштыжö Господьын йолжым шергакан миро дене шүрышö сулыканым – католик-влак ик енлан шотлат. Святой-влакын ушан ойыштлан эгертен, Православный Черке нуным йоршын ойыртегалтше кок ен улыт манеш.

Мария Магдалинам шым осал шүлыш, шым ия, орландарен. Христос нерген пален налмеке, Мария Тудын

шovyчым веле ужын, мөнгеш каенит. А Мария шүгар воктенак шортын шоген, вара шүгар агыш пүгырнен ончалын, тушто кок Суксым ужын. Нунын дене ойлымж годым савырнен да тушто Иисус шогымым ужын, но тудым пален огыл. Иисус тудлан манын: «Ўдырамаш, тый молан шортат? Көм кычалат?» Мария тиде сад пашаен манын шоналтен да тудлан ойлен: «Поро ен, тый тудым нангаенат гын, мылам каласе, кушан пыштенам, мый тудым налам». Иисус манын: «Мария». Тудын дене Кө мутланымым шүмжö дене шижын, Мария ик мутым гына каласен кертыв: «Раввунин!» Тидыже

КӨН ЙӨРАТЫМАШЫЖЕ КУГУ, ТЫРШЫМАШЫЖАТ ШУКО!

деке толын. Иисус тунам Галилейште таныклен коштын да Шке Юмо порылыкшо дене ен-влакым паремден. Тудын деке толшо Мариям Господь порын ончалын, орландарыше шучко ия-шамычым көргыж гыч поктен луктын да капшым веле огыл, шүм-чон шүлышыжымат паремден, ушыжым ўшанымашын волгыдыж дене сотемдарен.

Вара Мария Магдалина моло святой ўдырамаш-шамыч дене пырля Христослан служитлен. Иисусын ыресыште орланымж годым тудо Эн Яндар Ўдыр Мария дене пырля шоген да Тудын семынак чот чаманен шортын. Христосын орланымжым ужын, Тудын Аважым лыпландараш тыршен. Шке йöратымашыже да лүддымылыкшö дене Мария Магдалина тунам апостол-влак дечат күшнö лийын, вет нунышт тышеч каяш вашкеныт. А тудо Утарышын йöратыме тунемшыже Иоанн дене пырля мучаш марте шоген. Господьын чонжо лекмекат, Тудын капшым коден каен огыл. Аримафей гыч улшо Иосифын шкаланже ямдылыме у шүгарыш Иисусын капшым пыштымж годымат Мария Магдалина ден вес Мария шүгар ваштарешак эскерен шинченит.

Шуматкече эрлашын, волгалташ тўналмешке, Мария шүгар деке миен да, анысе күм коранден пыштымым ужын, чот ойганен. Апостол-влаклан каласаш тудо Иерусалимыш куржын. «Господьым шүгар гыч нангаенит, да ом пале, кушко тудым пыштеныт», – чон йöсын манын тудо. Петр да вес тунемшыже шүгар деке миенит, тушто вынерым да Иисусын вуйжым пўтырымö

«туныктышо» манме лиеш. Мария Господьын йолжо деке сукен возаш ямдылалтын, но Иисус манын: «Мый декем ит тўкнö, Мый але Ачам деке пылвомышко күзен омыл». Мария тунемше-влак деке толын да нунылан «Мый Господьым ужынам» манын. Апостол-влакын возымыштым радамлаш гын, тудо шүгар деке кум гана миен. Көн йöратымашыже кугу, тудын тыршымашыжат шуко!

Черке Преданийыште Христос, ылыж кынелмеке, эн ончыч Шке Аваж деке толын манын ойлалтеш. Кугече годсо кумалмаштат тидын нергенак мурат. Но тиде куаным чыла апостол да миром кондышо ўдырамаш-шамыч кокла гыч эн ончыч Мария Магдалина пален. Ылыж кынелмылан ўшанаш лиеш але уке манын, южо тунемшыже эше öрын, а Мария Магдалина ден миром кондышо ўдырамаш-шамыч пöрт гыч пöртыш шолып коштыныт да куанен увертареныт: «Христос ылыж кынелын! Христос чынак ылыж кынелын!»

Апостол-влакын тўрлö элышке Поро Уверым каласаш кайымышт годым Мария Магдалина Италийын чыла кундемжым эртен. «Христос ылыж кынелын!» манын, Римыште император Тиверийлан йoшкар муным кучыктен. Кугече пайрем годым икте-весылан йoшкар муным пöлеклыме йўла тидын деч вара шочын.

Италий деч вара Мария Магдалина Азийыште верланыше Ефес олаш каен, тушто апостол да евангелист Иоанн Богословлан полшен. Умыржö мучашке шумеке, туштак тынысын колен. Тудым Ефес ола воктенысе курык помышеш тоеныт.

Кӧм шыгыремдат, Юмо тудым кӱш нӧлта

Таче ме марий калыкын ик уста эргыж нерген мутым луктына. Тиде Моско областысе Сергиев Посад олаште илыше да пеш пагалыме протоиерей Анатолий Кузнецов. Шукерте огыл ты олаште лиймем годым тудын дене чон почын кутыраш йӧн лие. Анатолий ачан илыш корныжо куштылгын эртен огыл да мемнам шукылан туныктен кертеш. Тудо 1940 ийыште Морко районисо Куп-Сола ялыште шочын. Икмыняр ий гыч ешыже Кугу Шӱргыш илаш куснен. Толя Кумыжъял школышто шинчымашым поген. Йоча годсо жапшым Анатолий ача тыгеракын шарналта:

- Мый Лида Григорьева, Дуся Александрова, Владимир Игнатъев, Владимир Ефремов дене пырля тунемынам. Школышто мыйым «изи поп» манит ыле. Мый денем йолташ лияш ӧрынит. Тунам илыш вес тӱрлӧ лийын. Юмын пагален огытыл. Юмылан ӱшанышыжат шке ӱшанымыжым ончыкташ лӱдын. Теве уналыкеш толмыж годым Лида (Григорьева. - авт.) тыге ойла ыле: *«Ме тыйым шыгыремдылынна. А теве ынде кушто улат - Москваште! А ме ялешак кодынна...»* Юмын корным ончылгоч палаш огеш лий. Кӧм ме шыгыремдылына, ӱлыкӧ шындына, Юмо тудымак кӱшкӧ нӧлта...

Анатолий изинекак Юмылан пенгыдын ӱшанен. 9-10-шо класслаште тунеммыж годым тудын тагаш икшыве-влак клубыш каенит, а Анатолий черкыш ошкылын. Москосо духовный семинарийыш тунемаш пурымекейже, ялже гыч выписатлалташ Моркыш миен.

- Куш кает? - йодыныт тушто Анатолий деч.
- Духовный семинарийыш, - лийын вашмут.
- Кызытсе жапыште тыгайже уло мо? - ӧрынит.
- Те тыште шинчеда, тыгайымат ода пале. А мый тушко тунемаш пуренам, - вашештен самырык ег.

- Документетым тушечын мӧнгеш нал. Могай вузыш шонет, тугайышке тунемаш пуртена. Мемнам ит мыскылыкте, райисполкомым намысыш ит пурто, кӱшыл кучем ончылно лӱмнам ит шуктаре, - сӧрваленыт верысе кучем пашаен-влак.

Кумшо курсышто тунеммыж годым семинаристым Совет Армийыш нангаенит. Тушто тудо военврачын полышкалышыже лийын. Шонымышт семын вес айдемым ыштынешт улмаш. Мӧнгӧ каяш тӱналмыж годым военврачат ты нергенак ойлен. Но Анатолийын йоча годсек Юмылан ӱшанымыжым иктат лушкыдемден кертын огыл.

1962 ийыште Духовный семинарийым, 1967 ийыште Духовный академийым пеш сайын тунем пытарен. Ижевскыш служитлаш миймекше, верысе уполномоченный Анатолий ачалан «Все храмы закроют. Иди на завод...»

манын ойлен. «Я без тебя знаю, куда мне идти... Окончил академию, прошёл огонь и воду... Время покажет, что Бог основал...», - ончыктен тудо пенгыде койышыжым. Тудо жапыште, черкылан неле саманыште, тыге ойлаш тоштшо ег шагал лийын. Ойырен налме корныж дене пенгыдын да ӱшанлын ошкылшо ег веле тыге каласен кертын.

Анатолий ачан илыш корныжым шергал шинчыме годым пӧлек шотеш марла Псалтирьым кучыктышым.

- Вот тиде да-а-а! Тиде пеш кӱлешан, - пелештыш тудо куанен. - Мемнан йоча годым юмын шомак марла пешыжак лийын огыл. Мый шкежат Кесемлак черкыш коштмо годым марландаш тӧченам...

Протоиерей Анатолий Кузнецов шке келге ӱшанымашыжым, Юмын шомакшым Моско олесе черкылаште, а пытартыш лу ийжым Сергиев Посад олан Ильинский храмыштыже калык чоныш шындырен. Ты жапыштак шымлымаш пашам шуктышо семинарист ден академийын студентше-влаклан шинчымаш поянлыкшым шуко пуэн, шинчымашым погымо корнышто пенгыдын ошкылашышт полшен.

Анатолий ача Татьяна пелашыж дене коктын вич икшывым - кок эргым да кум ӱдырым - ончен куштен, пенгыдын йол ӱмбаке шогалтеныт. Нуно чыланат ача-аван почмо корно дене ӱшанлын ошкылыт.

Анатолий ача чеверласыме годым пелештыш: *«Шочмо марий калыкемлан тыге каласыза: «Юмылан тау, марий калык ила да ончыкшымат сайын илыже». А мый тидын верч юмылташ тӱналам...»*

Иерей Николай Чузаев.

Снимкыште: Анатолий ача ден Татьяна пелашыже.

Е.Бурлакован фотожо.

Юмын Аван Иверский Юмонтаже

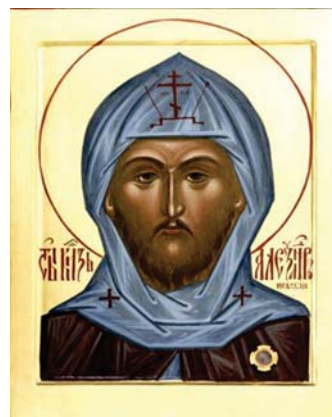
Православный преданийыште «Юмын Аван Иверский иконжым евангелист Лука возен» манын палемдыме. IX курымышто, Феофил император вуйлатыме годым, икон-влакым пытараш тўналыныт. Иверский юмонам арален кодаш манын, Никей ола воктене илыше ик ўдырамаш тудым тенызыш колтен. Кок курым эртымек, Афонсо Иверский монастырьын кок монахе тенызыште Юмын Аван иконжым ужыныт. Тудым вўд ўмбалне тул менге кучен. Преподобный Гавриил Святогорецлан омешыже Юмын Аван кончен да, образ деке вўд ўмбач миен, тудым монастырьыш кондаш кўштен. Гавриил тыгак ыштен. Юмын Аван иконом монастырьше веранденыт. Но эрдене образ монастырьше капка ўмбалне лийын. Верышкыже пўртылтеныт гынат, Юмона эре капка ўмбаке куснен, сандене тудым тушанак коденыт. Варажым Вратарнице манащ тўналыныт. Иконлан монастырьын лўмжым пуэныт - Иверский.

Российыште Юмын Аван образшым Алексей Михайлович кугыжан (1645-1676) вуйлатымыш годым палаш тўналыныт. Архимандрит Никонын (ончыкылык патриарх) йодмыш почеш, Афоншто Юмын Аван Иверский образшым возеныт. Тудым 1648 ий 13 октябрьыште Москвашке конденыт. Ты кечым шарныме лўмеш 13/26 октябрьыште пайремым палемдат. Юмын Аван иконжо Смоленский соборышто Новодевичий монастырьыште аралалтеш. Российыште Юмын Аван образшылан кумалаш тўналыныт. Патриарх Никонын йодмыш почеш, эше ик Иверский иконом возен колтеныт. Тудыжо Валдайский Иверский монастырьыште. Кумшыжым Российыштак возымо.

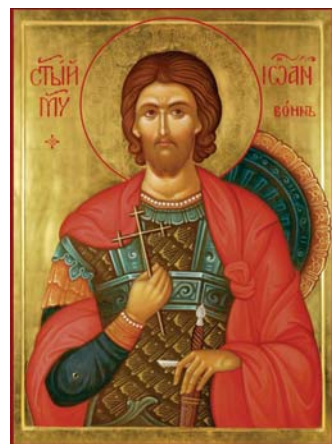
Юмын Аван Иверский иконжо лўмеш пайрем эше 12/25 февральыште, тыгак Кугече деч вара Волгыдо арнясе кушкыжым палемдалтеш.

Иерей Игорь Сапаев.

ЭЛЫМ АРАЛЫШЕ-ВЛАКЛАН

Ача-ава, родо-тукым, пошкудо, калык, шочмо кундем, эл, тыныслык - эн лишыл, поро да шерге мут-влак улыт. Нуным кеч-могай опкын тушман деч аралаш кўлеш. Садланак ийготыш шушо самырык ег шке порышым шукташ, кидыш саркуралым кучен, салтак радамыш шогалеш. Тушто неле-йўсў дене тўкнымекыже, южо рвезын чоныштыжо кочо шонымаш да кокытеланымаш шочыт. Садланак, нелылык ончылно вуйым сакаш огыл манын, тудым сенген лекташ, вий-куат денат, чон пенгыдылык денат кажне кечын шуаралт шогыман, ўшаным пенгыдын кучыман, вуйым савен, яндар чон дене авыртышым, аралтышым Юмо деч йодын шогыман.

Ончым ыреслен, Юмылан кумалаш манын, «кўдырчын рашкалтарымышым» вучыман огыл. Таче черкын омсаже чылаштлан почмо. Черкыште сортам чўктен, молитвам лудын, Александр Невскийлан, Гурий Казанскийлан, Иоанн воинлан, Николай Чудотворецлан кумалман. Ораш але вожылаш ок кўл. Черкышке чыланат Юмылан ўшаныше толыт. «Она пале» але «она мошто» манашат амал уке. Кажне кундемысе черкын настоятельже уло кумылын чыла радам дене умылтара, туныкта, благословенийым пуа.

Псалтирьын 90-ше псаломжым (калыкыште тудым «Живый в помощи» маныт) поснак пагален лудман. Кеч-могай саманыштат тудо шуко еным шке вийже дене авалтен, леведын, осал дечын арален коден. Салтакын неле корныштыжат тудо пенгыде энгертыш, чонлан ласкалыкым пуышо, осал деч аралыше вий. Тидыжым, уло чон дене ўшанен, молитвам лудшо кажне ег шке илыш корныштыжо лекше нелылыкым сенымыш дене пенгыдемда.

АПРЕЛЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

6 апрель – Преподобная Мария Египетская кечыже.

7 апрель – Юмын Авалан Поро Уверым пуымо пайрем.

13 апрель – Шертне пайрем. Господь Иисус Христосын Иерусалим олаш Чапландаралт пурымыжо.

14-19 апрель – Иисус Христосын орлыкым чытымжым шарныме арня.

16 апрель – Юмын Аван «Неувядаемый цвет» («Лывыжгыдыме пеледыш») юмонажын кечыже.

17 апрель – Кугу Изарня. Кас кочкышым ышташ Шолып погынымым шарнымаш. Тиде кечын чылан Святой Пырчешым

Юмын Аван
«Лывыжгыдыме пеледыш»
(«Неувядаемый цвет»)
юмонаже

(Причастийым) подылыт.

18 апрель – Кугу Кугарня. Господь Иисус Христосын утарыше святой орланымашыжым шарнымаш. Пүтым пенгыдын кучымо кече.

20 апрель – Кугече - Иисус Христосын волгыдын Ылыж кынешмыже!

22 апрель – Юмын Аван «Иверский» юмонажын кечыже.

25 апрель – Юмын Аван «Живоносный источник» («Илышым пуышо памаш») юмонажын кечыже.

27 апрель – Изи Кугече.

29 апрель – Радинча. Колышо-влакым уштымаш.

Арака йұмым чарнаш шонышо еклан Иоанн Кронштадтскийын 12 поро канашыже

1. Шотдымо да аныртарыше омо деч помыжалт! Шкендым ончал: тый денет мо лийын! Тый шкендым да лишылет-влакым кузе орландарет, тўняшке мынар осалым кондет!

2. Изишат кокытеланыде, пенгыдын да раш каласе: «Ондалчык сатанан мушкылтыш вўдшў, тый дечет мый ойырлем! Господь Иисус Христос, Тый декет ушнем! Унардыме лийынам, мыйым утаре. Чоян ондалыше тушман мыйым сенгынеже. Арака йұмым кудалташ уло чон дене шонен пыштымемлан пенгыдылыкым пу. Тыйын эрыкет шукталтше!» (Мом шоныметым эше шке мутет дене ойло.)

3. Шонен пыштымемлан вес кечылан ит кодо. Кушко шуметым умыло да тушманын алгаштарымыже ваштареш кредалаш тўнал. Шкаланет шке кўштў: ни гунам, ни могай амал дене йўаш огыл! Мутетлан оза лий да шенгек ит чакне.

4. Шеак чыла кертам манын, ит шоно, уке гын, сеналтат. Кўлеш годым медицине польшланат энгерте.

5. Шкендым эре терге, эскере. Тидлан икмынар тылзе веле огыл, а ий-влак кўлыт. Шкаланет ни могай лушкыдылыкым ит пу. Вет изи лушкыдылыкат ончысо поргемыш пуртен колта. Айык илыш дене илаш тўналмекет, ит кугешне. Уке гын, адак шўртнен керташ. Чыла осалже шенгелан кодын манын шонышо-шамыч

дене чўккыдын тыге лиеш.

6. Вучыдымын уэш йўаш тўналат гын, кыртменак кынеш, шкендым вурсо, ойло: «Чыла сулыкемын лавыраже верч мыланем тыгак кўлеш. Сулык касарыктымашем шагал, шкем кучен кертамашем лушкыдо, койыш-шоктышем локтылалтше!» Шкеже шинчалан койдымо тушман дене уэш кредалаш тўнал. Камвочметын амалжым шымле да ончыкылан ушешет пыште.

7. Калым паша деч, йўшў кашак да тыйым йўктышў-влак деч, жапыштым пайремлен эртарыше да йолагайланен илыше-влак деч вашке шарлыше чер деч куржмо гай курж. Яжарланымаш да йўмаш деч коран кошт. Пайрем годым, шочмо кечын, пашадар налме годым айык лияш тырше. Йўаш моло амал лекме годымат шкендым кучо. Утымеш йўмет дене тый шкендын йўшаш паетым шукертак пытаренат, тидым эре шарне.

8. Ни шкендын, ни енын тазалыкше верч ит йў. Арака йўмў дене эше нигўнат тазалыкше ешаралтын огыл, а тыйын гын йўршеш лунчырген керташ.

9. Пайдам кондышо пашам му да тудым тыршен ыште. Паша лектыш сай лийже манын, тудым кузе шуктышаш нерген шоно. Илыш да паша нерген шоныдымо ушышто диавол шке мастерскойжым почеш!

10. Черке службыш кошт, эн чотшо – Юмын Литургийыш. Святой Возымашым луд, Святой Пырчешым (Причастийым) подыл. Тунам тый шке черетым сенет да чонетымат паремдет!

11. Тамле кочкышым да шкендым йўратымым, кугешнымым да шке верч гына тыршымым, тыгак койыш-шоктышетын моло осалжым кўргет гыч шўкшудо гай кўрышт кышке.

12. Шке чонетым утарышаш верч от тырше, шкендым от кучо, йогыланет, молитвам от луд, Юмылан от ўшане да Черке деч коран коштат гын, тугеже кўргышкет ала ия тўшка пурен? Сандене Утарыше Христосын польшыжым тыршен кычал, да Тудо тыйым утара, тый дечет ия-шамычым поктен колта.

2014 ий 5 мартыште Провой кундемысе Чакмарий селасе Святой Троице лүмеш черкыш түрлө йылме дене кутырышо шуко калык погынен. Чылаштым пеш кугу ойго чумырен.

Иерей Николай дене чеверласымаш

Тиде кечын шергакан ачана, 48 ияш иерей Николай Мосунов, мемнан дене үмырешлан чеверласен. Тазалыкше начар улмылан көра илыш корныжо жап шуде кұрылтын.

Чакмарий калыкын йодмыж почеш 1997 ийыште Йошкар-Оласе да Марий Элысе архиепископ Иоанн тышке 32 ияш иерей Николайым черке пашам нөлталаш благословитлен колтен. Черке оралтыште ондак тўналтыш школ лийын. Тушто мыят тунемынам. Николай ача шке пашажым тыршен ыштен. Калыкым шкеж дек шўманден, черкын тўжвал тўсшым вашталтен, леведышым ачалыктен, кўртнө печым печыктен, черке көргым ош чия дене волгыдемдыктен.

Литургийым эртарымыж годым шып-тымыкым йөратен. Лудын, мурен шогышо енгын йонгылышыжымат эскерен шуктен. Юмын законжым пудыртышо енлан кўвар ўмбақ суken кумалашат пернен. Тыге тудо мемнан чын илыш корныш виктарен нангаен.

Школ ден йочасадысе икшыве дене пенгыде кылым кучен. Рошто пайрем годым черке көргыш кожым шогалтен, тушко йоча-влакым вучен, түрлө пөлекым ямдылен. Юмын кугу пайремже кечын 70-80 чоло йочам пырчешлен.

– 2007 ий годсек иерей Николай мыланна чот полшен, – каласкала Чакмарий школышто «Свечечка» православный кружокым вуйлатыше Г.А.Степанова. – Пеш шуко православный книга ден юмона-влакым пөлеклен. Школысо православный лагерьысе йоча-влак ден пырля Ежово селасе да Озаг воктенысе Раиф монастырьыш экскурсий дене миен. Йоча-влакым пеш йөратен.

Тыгак тудо районысо рүдө эмлымверыш коштын. Врач айдемын кап-кылжым эмлен, йол ўмбақ шогалтен гын, Николай ача черле енгын языканы шўм-чонжым эрыктен. Эмлымверыште целитель Пантеле-ймон лүмеш кумалме пөлемым почаш темлен. Тудым почашлан Владыка Иоанн деч благословенийым налаш Йошкар-Олаш Никольский черкын прихожанкыже Л.Е.Ивановам колтен. 2013 ий 25 октябрьыште архиепископ Иоанн тышке шке толын да кумалме пөлемым святитлен коден.

Иерей Николайын чыла пашажым лач Юмо гына шотлен шукта.

Теве Николай ачана ласкан гына малыше гай кия, а тудын 82 ияш чал вуян аваже, эргыжым чаманен,

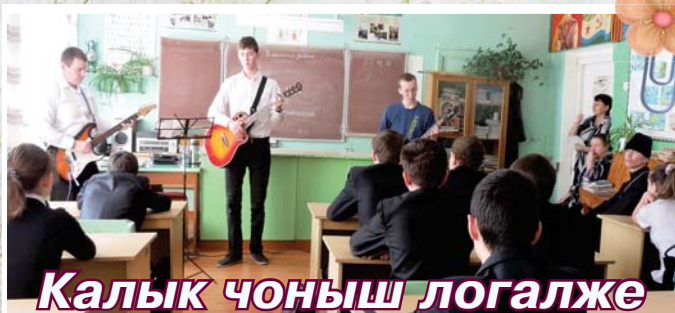
воктеныже шыпшортын шинча. Вет тудо кокымшо эргыжым шкеж деч ончыч ужата. Кунам гын аван сусыр чонжо лыпланен шуэш?

А игечыже уремыште могай чевер! Кок сутка почела тудын верч Евангелий лудалте. Священник-влак, икте-весеыштым алмаштен, Юмын сөрвалышт. Чеверласыме кечын черкысе калык кумалын, ырес ден Евангелийым шупшалын, «Святой Юмо, Святой Куатле, Святой Колыдымо, мемнам серлаге» молитвам мурен, воктен верланыше Сосновка ялын шўгарлашкыже Николай ачам ужатен.

Ўмыржын пытартыш ийлажым вес районышто илен эртарен гынат, Николай ача Провой кундемым пеш йөратен да тудын ужар яктеран чодыражымат, пеледыш пушан яндар южшыма, кугу Юл воктенысе ошман сержымат, чакмарий калыкшымат аклен моштен.

Николай ачан пашажым шуйышо иерей Михаил Репин тыге палемден: «Иерей Николай чыла вере калыкым шкеж дек шўманден коден: садикыштат, школыштат, эмлымверыштат. Кеч-куш мий, шокшо кумыл дене вашлийыт. Пашам тўналаш тудлан нелырак лийын гын, мый кызыт ямдыште улам да тудын чыла пашажым виктарен колташ тўналам».

Серафима Корнилова.
Провой кундем.

Калык чоныш логалже

27 февральыште школышкына Юмын Аван Владимирский юмонаже лумеш черкын настоятельже, иерей Василий Яшмолкин толын. Тудо кугурак класслаште тунемше-шамыч дене Юмын шочмыжо да Тудым храмыш кондымо нерген, христианин семын шот дене илыме да илышыште чын корным ойырен налме нерген мутланен. Туддене пырля толшо гитарист-влак ансамбль изирак концертым ончыктен. Тудо ик ий ончыч шочын. Участник-влак Юмо, пүртүсын моторлыкшо да шочмо-кушмо мландым йоратыме нерген мурат. Мурылан мутым, семым шке возат. Нуно ўшанат: тўналме пашашт арам ок лий да ончыкжым мурыштым шуырак калык колеш.

Кузнецово школышто тунемше-влак.
Медведево район.

Советский гыч поро увер

Россий Мландыште Волгалтше Чыла Святой лумеш черке Марий кундемшытат уло, тудо Советский посёлкышто верланен. Храмыште эртаралтше служба да приходын илышыж нерген ынде у сайт гыч пален налаш лиеш.

Тиде сайт шукерте огыл почылтын, тушто шуко пайдале увер уло. Тўн страницыште храмым да тудын кушто верланымыжым ончыктышо картым ужына. Интернет гоч кылым кучышо-влаклан йонан лийже манын, икмыняр рубрикым ыштыме. Теве 2014 ий 15 февральысе «Увер-влак» ужашыште лудына: «Храм леведышыш тўн куполым шогалтыме годым изишак вер кодын ыле. Ончыч тидым йонылышлан шотлымо. Сайрак шоналтымеке, кумалме портыш пуримо оралте ўмбаке титан нитрид гыч вельме изирак куполым вераңдыме. Тыге ыштыме дене храмын тўжвал тўсшў моторештын». Уверым пенгыдемдыше фото-влакым вераңдыме.

«Храм нерген» рубрикыште черкым чонымо историйым, окса дене полшаш кумылан-влаклан счетын реквизитшым вераңдыме. Илышыште орлыкыш логалше-влак да нунылан полшаш шонышо-шамыч «Социальный паша» ужашыште кўлешан уверым муыт. «Рушарня школ» ден «Библиотеке» лышташ-влакым але ямдылаш гына тўналме. Калыклан «Священниклан йодыш» ужаш пайдале лиеш. Тыште эше черке календарьым да шўм-чоным пойдарыше моло материалым лудын кертына.

Россий Мландыште Волгалтше Чыла Святой лумеш храмын священникше Николай Ярошевич тиде сайтым эшеат пайдалым ышташ сўра. Тидлан ўшанаш лиеш, вет тудын поро польшкалышыже улыт, тиде Д.В.Буров ден Е.А.Егошин. Сайтын интернет адресше:

<http://hram-v-sovetskom.cerkov.ru>

Надежда Шалагина.

УВЕР-ВЛАК

Ўярня пайрем

1 мартыште Морко посёлкысо рўдў площадыште Ўярня пайрем эртаралте. Тудым Морко районысо администрацийым вуйлатыше С.Х.Григорьев ден Юмын Кончымо лумеш черкын настоятельже Леонтий ача почыч. Леонтий ача Ўярня пайрем, Прощеный рушарня да Кугу пўтў толмо нерген каласкалыш. Калыклан черкыш мяш, ваш-ваш прощенийым йодаш, кугу пўтылан благословенийым налаш кўлмў нерген ойлыш. Рушарня школын тунемшыже-влак «Ўярням вученна» мурым пўлеклышт.

Вара Ўярня пайрем тўнале. Пайремым сўрастараш тўрлў герой-влак полшышт, ятыр

модышым эртарышт. Яллесе клуб-влакын коллективышт мастарлыкыштым ончыктышт. А Морко райпо да общепит пашаен-влак пайремыш толшо калыклан тутло мелна ден тўрлў йўрварым темлышт.

Ўшаныме шуэш, Кугу пўтў жапыште морко калык Юмо деке мелын лиеш.

Рушарня школын туныктышыжо-влак.

Кинде там

Ўстелтöрыш мый шинчам,
Кинде пушым вик шижам.
Ах, могае тутло там!
Шыман шултышым пурлам.
Юмылан таум ыштем –
Тамле кинде кидыштем!

**Ульяна ЯРУТОВА.
Юлсер кундем, Пöтьял.**

Ўшаньмаш нерген туштен каласыме шомак

Революций деч вара ик селаште черкым петырат. Юмогам луктын кышкымым калык öрын-лудын шыпак ончен шога.

–Юмо уке! Юмо уке! – кычкыра комиссар, винтовко гыч черке пырдыжыш да юмогаш луйкала.

–Кушто тендан Юмыда? Тудо уло гын, молан мыйым ок наказатле?

–Да наказатлен уже, – шокта калык коклаште. – Ушетым налын, тидат сита!

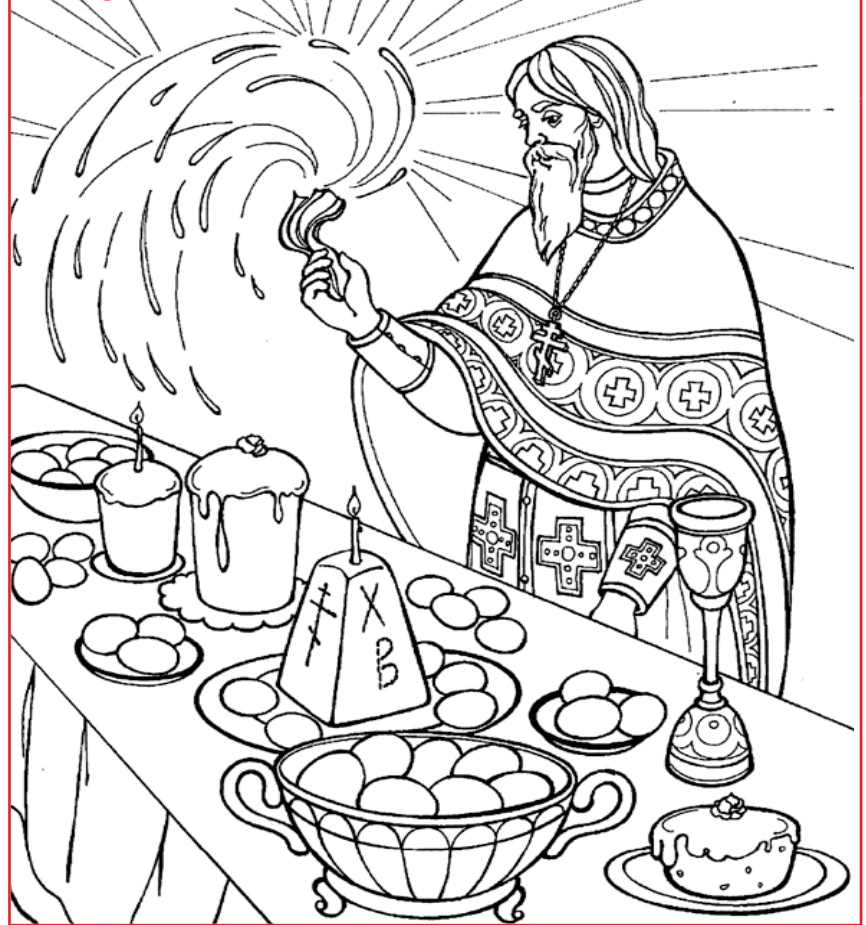

Покро алтарь

Тиде черке-влакым петыркалыме да шалатылме пагытыште лийын. Батюшка-влакым, черкыште пашам ыштыше-шамычым арестоватленит, казаматыш петыренит, пуштеденит. Арын черкымат пытарынешт улмаш. Кунам шалаташ трактор лишемын, кенета черке үмбалне, каваште, Юмын Ава покрывалым кучен, волгалт шогалын. Уло калык öрын ончен. А осал ег-влак лудын куржынит. Тыге мемнан черкын пурла алтарьжылан Покро лумым пуэныт.

**Мария Яковлева,
Морко, Энерсола.**

Куанен чиялтена

Изи тан, түткө лий!

**Кугече пайремлан
пöлеклалтше сылнымут
конкурсым увертарена.**

**Түрлө темылан
возымо ойлымаш ден
почеламутым**

**1 май марте газетнан
электронный почтышкыжо
колташ лиеш!**

"Шум-чон изолык"

Марий православный журнал

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Редакцийн адресше: 424002, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 каб.

тел.: 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

Интернетыште сайт: eparhia.ter12.ru

Редакционный советым вуйлатыше: иерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев, А.Титов, Н.Федосеева, А.Чемекова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**

Тираж: 1500 экз.